

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2024. június 14.
(OR. en)

10984/24

JAI 993
COPEN 312
DROIPEN 176
CATS 58
FREMP 298

AZ ELJÁRÁS EREDMÉNYE

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	a delegációk
Előző dok. sz.:	10000/24
Tárgy:	A Tanács következtetései – „Az uniós büntetőjog jövője: ajánlások a további lépésekre”

A Tanács (Bel- és igazságügy) a 2024. június 13–14-i ülésén jóváhagyta „Az uniós büntetőjog jövője: ajánlások a további lépésekre” című tanácsi következtetéseket. A Tanács által jóváhagyott szöveg a mellékletben található.

A Tanács következtetései**„Az uniós büntetőjog jövője: ajánlások a további lépésekre”****Bevezetés**

- a) Az Európai Unió büntetőjogának fejlődésével és irányadó elveivel az intézményeken belül és tudományos körökben is évtizedek óta foglalkoznak a szakértők¹. Az uniós büntetőjoghoz új jogalapokat teremtő Lisszaboni Szerződés hatálybalépését megelőző időszak lendületet adott a megbeszéléseknek. A Tanács 2009. november 27-én következtetéseket hagyott jóvá a Tanács büntetőjogi tanácskozásait irányító mintarendelkezésekről², 2011-ben pedig a Bizottság közleményt adott ki „Az uniós büntetőpolitika létrehozása: Az uniós szakpolitikák hatékony végrehajtásának biztosítása a büntetőjog útján” címmel³. Az Európai Parlament 2012. május 22-én állásfoglalást fogadott el a büntetőjog uniós megközelítéséről⁴.
- b) Azóta számos uniós eszközt fogadtak el a büntető igazságszolgáltatás területén, jogalként az EUMSZ 82. és 83. cikkét felhasználva, amelyeket a Lisszaboni Szerződés vezetett be. Ezek az eszközök például a jellegüknél vagy hatásuknál fogva több államra kiterjedő vonatkozású súlyos bűncselekményekre (az EUMSZ 83. cikkének (1) bekezdése), az Unió politikájának eredményes végrehajtását biztosító intézkedések bevezetésére (az EUMSZ 83. cikkének (2) bekezdése), valamint a büntető eljárásjog létrehozására (az EUMSZ 82. cikke) irányultak. Ezenkívül a társjogalkotók az EUMSZ 85. cikke alapján elfogadták az Eurojust-rendeletet, az EUMSZ 86. cikke alapján pedig létrejött a mérőföldkönek számító Európai Ügyészség.

¹ Lásd például az uniós büntetőpolitikáról szóló 2009. évi kiáltványt (www.crimpol.eu), valamint az európai büntető eljárásjogról szóló 2013. évi kiáltványt (www.zis-online.com).

² ST 16542/2/09.

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=celex%3A52011DC0573>

⁴ HL C 264E., 2013.9.13., 7. o.

- c) A társjogalkotók – a Tanács és a Parlament –, valamint a Bizottság mindvégig a lehető legmagasabb színvonalú büntetőjogi jogalkotás biztosítására törekedtek. E tekintetben az anyagi büntetőjoggal kapcsolatban különösen fontosak voltak a következő szempontok:
- az uniós jogalkotónak biztosítani kell a közösen elfogadott büntetőjogi elvek maradéktalan tiszteletben tartását, beleértve például a törvényesség elvét és azon elvet, amely szerint a büntetőjog csak végső eszközként alkalmazható (*ultima ratio*), továbbá általában véve az alapvető jogok maradéktalan tiszteletben tartását,
 - meg kell őrizni az uniós büntetőjogi vívmányok belső koherenciáját,
 - az uniós büntetőjogi eszközöknek tiszteletben kell tartaniuk a tagállamok eltérő jogrendszereit és jogi hagyományait, és biztosítaniuk kell a tagállamok számára az ahhoz szükséges rugalmasságot, hogy végrehajtásuk ne sértse a nemzeti büntetőjog rendszerét és koherenciáját.

A büntető eljárásjog terén a legfőbb horizontális érdeket annak biztosítása jelentette, hogy az uniós eszközök elősegítsék a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködést – tiszteletben tartva ugyanakkor a tagállamok eltérő jogrendszereit és jogi hagyományait –, valamint összhangban legyenek a tagállamok nemzetközi jog szerinti kötelezettségeivel, beleértve az Európa Tanács vonatkozó egyezményeit is.

- d) Nyilvánvalóvá vált azonban, hogy mivel a különböző szakpolitikai területeken számos olyan javaslat születik, amely büntetőjogi elemeket is tartalmaz, a társjogalkotók számára kihívást jelent mindezen szempontok szisztematikus és maradéktalan figyelembevételének a biztosítása.
- e) A két jogalkotási ciklus közötti átmenet jó alkalmat biztosít az uniós büntetőjog jövőjének horizontális szempontú vizsgálatára a büntetőjogi jogalkotás minőségének javítása érdekében.

A Tanács következtetései

Általános szempontok

1. Az Európai Uniónak kötelessége biztosítani, hogy a büntetőjog terén hozott intézkedései tiszteletben tartsák az e területre irányadó sajátos elveket, mint például a törvényesség és az *ultima ratio* elvét, valamint a hatáskör-átruházás, a szubszidiaritás és az arányosság általános elveit, amelyeket az EUMSZ 4. cikke, valamint az EUSZ 4. és 5. cikke rögzít.
2. Ez magában foglalja különösen azt, hogy büntetőjogi eszközöket és rendelkezéseket kizárólag abban az esetben lehet elfogadni, ha az szükséges az említett eszközök és rendelkezések céljának eléréséhez, ha az a cél más eszközökkel nem érhető el, valamint ha azokhoz egyértelmű jogalap áll rendelkezésre.
3. A jogalkotás minőségének javításáról szóló intézményközi megállapodással⁵ összhangban bármely büntetőjogi eszköz vagy rendelkezés szükségességét és megfelelőségét szilárd bizonyítékokkal kell alátámasztani. Ez főszabály szerint mélyreható hatásvizsgálatokat tesz szükségessé.
4. Az uniós büntetőjogi eszközöknek és rendelkezéseknek, és különösen a szankciókra, a büntetőjogi felelősségre, a joghatóságra és az elévülési időkre vonatkozó [...] rendelkezéseknek egyértelműnek és következetesnek kell lenniük.
5. Az uniós büntetőjogi eszközöknek és rendelkezéseknek tiszteletben kell tartaniuk a tagállamok eltérő jogrendszereit és jogi hagyományait, és ezeket olyan módon kell kialakítani, hogy a tagállamok a meglévő nemzeti büntetőjogi rendszerükben végre tudják hajtani őket, különösen azok általános része koherenciájának veszélyeztetése nélkül.

⁵ HL L 123., 2016.5.12., 1. o.

A Tanács által hozandó intézkedések

6. A Tanács a mintarendelkezésekről szóló, 2009. évi fenti tanácsi következtetésekből kiindulva meg fogja kezdeni az arra irányuló munkát, hogy korszerűsített mintarendelkezéseket hozzon létre az uniós büntetőjog terén, különösen a természetes és jogi személyekre kiszabható szankciókra, a jogi személyek felelősségére, a súlyosító és enyhítő körülményekre, a felbujtásra, bűnsegélyre és kísérletre, a joghatóságra, az elévülési időkre, a hatékony és arányos nyomozási eszközök nemzeti szintű rendelkezésre állására, valamint a statisztikai adatokra vonatkozó szabályozási minimumok tekintetében. Ezeket a mintarendelkezéseket be kell építeni a jövőbeli európai jogszabályokba, olyan mértékben, amennyiben ez szükséges a hatályuk alá tartozó egyes tárgykörök kezeléséhez az adott konkrét jogalkotási eszköz keretében, figyelembe véve az eltérő jogrendszereket és jogi hagyományokat.
7. A Tanács felszólítja a jogalkotási eljárásban részt vevő uniós intézményeket, hogy az uniós büntetőjog fő elveit alapul véve alakítsanak ki közös értelmezést a mintarendelkezésekről.
8. A mintarendelkezésekre vonatkozó megállapodást követően a Tanács ösztönözni fogja azok alkalmazását a jogalkotási munka keretében, kivéve, ha az azoktól való eltérést nyomós és megalapozott indokok támasztják alá.
9. A Tanács a korszerűsített anyagi büntetőjogi mintarendelkezések létrehozására irányuló munkával párhuzamosan folytatni fogja a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés jövőjével kapcsolatos gondolkodási folyamatot.

Intézményi szint

1. A Tanács felkéri a Bizottságot, hogy folytassa és fokozza azon tevékenységeit, amelyeknek célja:
 - annak biztosítása, hogy a büntetőjogi elemeket tartalmazó javaslatok olyan tényeken alapuljanak, amelyek bizonyítják, hogy az adott jogszabály az adott célok elérése érdekében szükséges és arányos, és hogy azt csak végső eszközként alkalmazzák (*ultima ratio*),
 - alaposan előkészített és részletes hatásvizsgálatok készítése, többek között bármely javaslatnak az alapvető jogokra gyakorolt hatásáról, és azok rendelkezésre bocsátása a javaslat Tanácson belüli vizsgálatának megkezdése előtt.
2. A Tanács felkéri a Bizottságot és a Parlamentet, hogy a jövőbeli jogalkotási tárgyalások összefüggésében vegyék figyelembe a tagállamoknak a következetesség biztosítására és a nemzeti jogrendjük alapelveinek fenntartására vonatkozó igényét.
3. A Tanács felkéri a Bizottságot és a Parlamentet, hogy indítsanak strukturált és átfogó közös gondolkodási folyamatot az uniós büntetőjog jövőjének valamennyi szempontjáról, beleértve az uniós büntetőjog belső koherenciájának és a szorosan kapcsolódó eszközökkel való összhangjának a megerősítését, valamint a közös mintarendelkezések kialakításának lehetőségeit.
4. Az előző pontban említett strukturált közös gondolkodási folyamatba adott esetben a tudományos köröket, a gyakorló szakembereket és más külső szakértőket is be lehet vonni.